

Torshälla stads nämnd

Behov och prioriteringar 2017

Förslag till beslut

Torshälla stads nämnd godkänner behov och prioriteringar 2017 och överlämnar dem till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Torshälla stads nämnd ska senast 20 april överlämna sina behov och prioriteringar för 2017 till kommunstyrelsen i enlighet med kommunens styrsystem.

Dokumentet innehåller en beskrivning av de utmaningar som nämnden står inför i verksamhetsprocesserna inom hållbar utveckling; att värna demokrati, att tillgodose behovet av utbildning, att tillgodose behovet av vård och sociala tjänster, att tillgodose behovet av kultur och berikande fritid, att tillgodose behovet av miljö och samhällsbyggnadsarbete, att bedriva samhällsskydd och säkerhetsarbete samt att främja näringsliv och arbete.

Nämnden ser särskilt stora behov inom processerna att tillgodose behovet av utbildning samt att tillgodose behovet av vård och sociala tjänster.

Ärendebeskrivning

Torshälla stads nämnd ska senast den 20 april överlämna sina behov och prioriteringar för 2017 till kommunstyrelsen i enlighet med kommunens styrsystem. Dokumentet innehåller en beskrivning av de utmaningar som nämnden står inför samt vilka områden som nämnden avser att prioritera under 2017.

Utmaningar i de olika verksamhetsprocesserna

Att tillgodose behovet av utbildning

Torshälla växer och antalet barn i åldern 0-15 år förväntas öka de närmaste åren. I samband med att nya bostadsområden byggs förväntas en generationsväxling ske som leder till att fler barnfamiljer flyttar till orten. Antalet flyktingar som kommer till Sverige är fortsatt högt. Eskilstuna ansvarar för ensamkommande flyktingbarn som placeras här av andra kommuner. Det ansvaret sträcker sig till och med det år som barnen fyller 20 år.

Trenden har de senaste åren varit att antalet barn i grundskolan minskat och att lokaler där har kunnat tas i bruk av förskoleavdelningar. Detta är nu inte längre

möjligt då antalet barn i förskoleklass till och med årskurs 6 beräknas öka. Nämnden har beställt prognoser och fått tre alternativ som visar att det framtida behovet av klassrum fram till 2020 är mellan 6-10 st. Den lägsta prognosen tar inte höjd för ett ökat flyktingmottagande, fortsatta nybyggnationer eller det ökade söktrycket till Torshällas skolor. Se bilagd prognos. Behovet av fler skollokaler finns redan 2017.

	Dec 2014	Dec 2015	Dec 2016	Dec 2017	Dec 2018	Dec 2019	Dec 2020
Antal barn 0-5 år Torshälla	651	659	662	667	663	662	656
Inskrivna i förskolan	442	477	564	568	563	562	556
Inskrivna elever i f-6	665	679	783*	809*	849*	882*	903*
Inskrivna elever i 7-9	332	370	334*	352*	337*	345*	361*

*exkl flyktingmottagning och externa sökande

SCB:s befolkningsprognos visar att Torshälla får 100 nyfödda varje år. Förvaltningen bedömer en inflyttningstakt på 4 barn i förskoleåldern per år och med 3 barn/år i skolåldern. Detta innebär att antalet barn i förskolan bedöms ligga på en ganska konstant nivå. I grundskolans år f-6 är det däremot en ökning på drygt 100 barn fram 2017. Därtill är intresset stort för elever i årskurs 7-9, boende i Eskilstuna, att söka sig till Gökstensskolan inför årskurs 7. Detta innebär att dagens skollokaler inte kommer att räcka till. De skollokaler som nu används av förskolan kommer om de behöver återställas till skollokaler att ersättas med nya förskolor. En genomförd volymstudie visar att det inte finns någon möjlighet att förtäta i befintliga skollokaler utan rekommenderar att båda skolorna byggs ut. Tidigare förstudier har konstaterat att det är svårt att hitta mark till nya förskolor varför alternativet att bygga till skolorna är lättare att genomföra.

Fortsatt arbete med att förbättra skolans resultat kräver moderna lärmiljöer. Både skolor och förskolor har stora behov av upprustning av de pedagogiska miljöerna både inomhus och utomhus samt nya inventarier.

Den ökade datortätheten inom skolan, framförallt åk 7-9, där alla elever ska ha tillgång till en egen dator (1:1) kräver avsatta resurser för bland annat ökade licenskostnader, kapitaltjänstkostnader, ökade kostnader för trasiga datorer, ökade personella resurser för att serva elever med datorproblem och fortsatt kompetensutveckling. Förbättrad tillgång till datorer och lärplattor behövs även i skolan lägre årskurser för att ge eleverna fler och bättre möjligheter att nå målen.

Antalet nyanlända elever i både förskolan och skolan ökar och behov finns av ökad kompetens hos medarbetarna för att bättre kunna tillgodose deras behov. De lärare som ska ansvara för att eleverna lär sig svenska måste ha specialistkompetens i vad det innebär att lära sig ett nytt språk. De måste ha särskild kunskap om hur andraspråksinlärning går till och veta vilka förutsättningar som är nödvändiga för en gynnsam språk- och kunskapsutveckling. Härutöver krävs att även övriga lärare

har grundläggande kunskaper när det gäller språk- och kunskapsutvecklande arbetsätt. Språk och kommunikationsutveckling är viktigt att prioritera för alla barn, oavsett bakgrund. Alla som undervisar nyanlända elever måste ha kännedom om hur undervisningen kan bedrivas för dem som inte har svenska som modersmål. Det finns ett behov av ökad förståelse och kunskap om att möta barn och familjer i flykt.

Behovet av att ha legitimerade lärare och förskollärare med rätt kompetenser är av stor vikt för att nå högre måluppfyllelse. Det är brist på många lärarkategorier vilket gör att det är svårt att rekrytera behörig personal. Det är viktigt att aktivt samverka med högskolan och det omgivande samhället för att därmed kunna vara konkurrenskraftig som en attraktiv arbetsgivare.

Barn och unga med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar hamnar ofta utanför den sociala gemenskapen. De impulsiva hamnar lätt i olämpliga kamratgång och de inåtvända blir ofta ensamma, såvida de inte kan bevara kompisrelationer genom sina intressen. Många har dåligt självförtroende och några drabbas av depressioner. Därför är det väldigt viktigt med stöd, vägledning och närvarande vuxna under uppväxten. I skolan är dessa barn ofta i behov av omfattande och individanpassade särskilda stödinsatser. Detta gör att det finns ett ökat behov av specialpedagogisk kompetens i både förskola och skola.

Team Samagera startade under våren 2015, med syfte att utveckla arbetssätt och metoder, för att fler barn och unga i åldern 0-12 år ska få stöd tidigare. Team Samagera finansieras av medel ur kommunens sociala investeringsfond. Projektledare och specialpedagog bildar tillsammans med personal på skolorna, samordnaren på familjecentralen och familjevägledaren, ett team som i samverkan ska utveckla stödet till barn och unga samt deras familjer. Team samagera arbetar för att samtliga insatser har måluppfyllelsen i skolan i fokus, och att de samlade insatserna skapar det mervärde som den enskilda individen behöver för att lyckas med sin skolgång. Team Samagera är ett 4-årigt projekt och fortsätter till och med 2018.

Behov och prioriteringar 2017:

- *Stärkt specialpedagogiskt stöd i skolan*
- *Stärkt kompetens kring nyanländas lärande*
- *Språk- och kommunikationsutveckling inom förskola/skola*
- *Nybyggnation av skollokaler*
- *Upprustning av förskole- och skollokaler och utomhusmiljöer*
- *Rekrytering av rätt kompetenser inom förskola och skola*

Att tillgodose behovet av vård och sociala tjänster

I strukturplanen för äldre, som beslutades under 2011, framgår att antalet äldre i Torshälla ökar under de närmaste åren. Mellan år 2008 och 2020 ökar de som är mellan 65-79 år med 408 personer och de som är över 80 år ökar med 115 personer. Andelen äldre i Torshälla ökar snabbare än i kommunen i övrigt. Andelen

65 år och äldre i Torshälla är 26 %. I Torshälla fanns den 31 december 2015 541 personer, 309 kvinnor och 232 män, som är mellan 80-90 år. Över 90 år fanns det 71 personer, 44 kvinnor och 27 män. Det innebär att Torshälla stads nämnd måste möta det ökade behovet av stöd, service och hälsofrämjande insatser för den åldrande befolkningen. Hälsofrämjande kan till exempel vara mötesplatser för dem som bor i ordinärt boende, trygghetsskapande åtgärder samt bättre anpassade bostäder i nybyggnation och vid upprustning av bostadsbeståndet. Förebyggande verksamhet är träning och stimulans för att bibehålla eller återfå funktioner, olika former av stöd till anhöriga som vårdar närstående, dagverksamhet för personer med demenssjukdom och möjlighet till växelvård.

Till följd av den ökande andelen äldre har vi stor brist på vård- och omsorgsboenden vilket medför att våra korttidsplatser bebos av personer som står i kö till vård- och omsorgsboende. Det innebär ökade kostnader för nämnden då personer blir kvar på sjukhuset istället för att komma hem efter sjukhusvistelse. Samordning behövs för att som tidigare planerat tillsammans med vård- och omsorgsnämnden bedriva ett gemensamt korttidsboende från 2017.

Den ökade andelen äldre medför redan nu ett ökat behov av bland annat hemtjänst, hemsjukvård, trygghetslarm och mathemsändningar. Antalet personer med hemtjänst har ökat från i genomsnitt 122 år 2013 till 165 kvartal 1 år 2016. Antalet timmar i genomsnitt per vecka har också ökat från 786 år 2013 till 1 205 kvartal 1 år 2016. Ökningen förväntas fortsätta vilket ställer krav på att nämnden har tillgång till ny teknik, så kallad välfärdsteknik, samt en ökad grundbemanning av verksamheterna. Kontinuerliga uppföljningar av biståndsbeslut måste ske för att bättre anpassa verksamheternas resurser utifrån verkligt behov.

För att arbeta effektivt och säkerställa att personer får den vård och omsorg de har beviljats kommer omfattande behov av ny teknik inom vård- och omsorgsverksamheten att behövas framöver.

Våra äldreboenden har även stora behov av upprustning vad gäller både lokaler och inventarier. Planering pågår för om- och tillbyggnad av Spångagården, etapp 1 med 20 lägenheter och ett nytt produktionskök med prognosticerat inflyttningsdatum kvartal 1 2018, vilket kommer att medföra ökade hyreskostnader samt ökade kostnader för inventarier.

Andelen personer med demenssjukdom ökar. Nämnden har ett stort behov av att utöka antalet vård- och omsorgsboenden för den här gruppen. Planeringen av nytt vård- och omsorgsboende måste fortsätta för att klara behovet framåt. Då Torshälla har en stor finskspråkig befolkning märks en ökning av behovet av vård- och omsorgsboenden där detta kan tillgodoses. I strukturplanen framgår även att 17 % av befolkningen i Torshälla över 80 år bor i särskilt boende. Motsvarande siffra för Eskilstuna är 14 %. Det innebär att behovet vård- och omsorgsboendelägenheter är ytterligare 40 lägenheter, utöver den planerade utbygganden av Spångagården med 40 lägenheter. Då hela byggprocessen tar lång tid, så är kvarteret Gillet tidigast inflyttningsklart 2020. Det är viktigt att hålla en balans i utbyggnaden, som ger

ekonomiskt utrymme att utveckla hemtjänst och hemsjukvård. Planeringen för att omvandla Snäckberget, som är byggt som ett servicehus, till trygghetsboende har inletts.

Främjande och förebyggande barn- och ungdomsarbete ska prioriteras. En satsning på barn och unga är en investering i framtiden. Arbetet ska bedrivas genom att;

- Stöd till barn och unga ges första prioritet.
- Förutsättningar för tidiga insatser utvecklas.
- Arbete för barn och unga utformas och genomförs i dialog med dem.
- Utveckla effektiva metoder och arbetsätt för att få bästa möjliga effekt av både de ekonomiska och arbetsmässiga insatser som görs.

Skolan är den viktigaste skyddsfaktorn för barn och ungas utveckling. Bra skola och utbildning är den starkaste skyddsfaktorn för utsatta barns långsiktiga utveckling. Ungdomar som går ut grundskolan med fullständiga betyg har större chans till en fortsatt gynnsam utveckling och hälsosamt liv, än unga som lämnar grundskolan utan fullständiga betyg. Måluppfyllelse i skolan är en faktor med stor påverkan på den unges framtida förutsättningar till aktivt deltagande i samhällslivet och möjlighet till egen försörjning.

Det riktade arbetet med en fortsatt utveckling av hemmaplansalternativ i stället för institutionsvård för barn och ungdomar samt vuxna med missbruksproblematik ska prioriteras. Arbetet ska ske i samverkan med Socialnämnden. Genom att se till att vi har kompetens att mobilisera nätverket runt personer med behov av stöd och hjälp aktiveras resurser för självhjälp i högre grad. Vi ska även erbjuda fler insatser inom öppenvården som alternativ till institutionsvård för såväl barn och unga som vuxna med beroendeproblematik. Missbruks och beroendevården behöver tillgodose att vård erbjuds i enlighet med nationella riktlinjer inom riskbruk, missbruk och beroende. Detta kan komma att innebära ökade behov av resurser för att möta kraven.

Det ökade behovet inom vård- och sociala tjänster innebär att det finns ett behov av att se över resursfördelning till nämnderna. Ett nytt resursfördelningssystem som bättre speglar behoven och kommunens ansvar enligt socialtjänstlagen behöver arbetas fram.

Behov och prioriteringar 2017:

- *Fortsatt planering för nytt vård- och omsorgsboende, såväl om-och tillbyggnad på Spångagården samt nytt boende.*
- *Omvandling av Snäckberget till trygghetsboende*
- *Införa välfärdsteknik inom vård och omsorg*
- *Öppna en till enhet för finsktalande med demenssjukdom*
- *Samordna behovet av korttidsvård med vård- och omsorgsnämnden*
- *Kontinuerliga omprövningar av biståndsbeslut för vård och stöd till äldre*
- *Förebyggande och främjande barn och ungdomsarbete med stärkt specialpedagogiskt stöd*

- *Utveckling av uppsökande arbete och hemmaplansalternativ*
- *Införa resursfördelningssystem inom vård och sociala tjänster*

Att tillgodose behovet kultur och berikande fritid

Kulturens roll i Torshälla är viktig. Genom att erbjuda ett rikt kulturutbud ska våra verksamheter ge förutsättningar för allas deltagande i kulturlivet. Kulturutbud ska präglas av mångfald och hög kvalitet och ge ökade förutsättningar för möten över köns- och generationsgränser där olika de olika kulturella uttrycken bidrar till att skapa sammanhang och till att ge nya perspektiv på företeelser och skeenden i våra liv och vår omvärld. Kulturens betydelse för äldres hälsa bör vara en aktiv del i arbetet med äldre. Kulturen har även stor betydelse för upplevelsen av en attraktiv stad och för att skapa förutsättningar för ökad turism. Utbyggnaden av skulpturpark i Holmbergsparken fortsätter.

Torshälla har ett rikt och aktivt föreningsliv som är viktiga aktörer i att skapa en berikande fritid för Torshällaborna. Våra fritidsanläggningar är i stort behov av både renoveringar och nyinvesteringar. De anläggningar som mest nyttjas av barn och ungdomar bör prioriteras. Utveckling av Torshargsområdet till en attraktiv fritids och aktivitetsplats för alla åldrar bör inledas 2017.

Tillgången till ån, stränderna, hamnen och Krusgårdssområdet är viktiga områden för att skapa en attraktiv stad med ett rikt friluftsliv. Behovet av att bygga en ny bro mellan gästhamnen och Krusgården är en viktig del i detta.

Ett beslut har tagits om att öppen service i Torshälla ska utvecklas. Bibliotek, service och ung fritid integreras vilket öppnar för möjlighet till förbättrad kvalitetet samt samnyttjande av lokal, personal och utökade öppettider.

Behov och prioriteringar 2017:

- *Förändrad öppen service i Torshälla*
- *Utveckling av Torshargs fritids- och aktivitetsplats*

Att tillgodose behovet av miljö och samhällsbyggnadsarbete

Torshällas ortutvecklingsarbete, Framtidens Torshälla, har lagt stor vikt vid att skapa brett samarbete och förankring både inom de kommunala verksamheterna och externa aktörer samt med boende i Torshälla. Med utgångspunkt från Eskilstunas varumärkesplattform har en varumärkesplattform för platsvarumärket Torshälla antagits av nämnden. Platsvarumärket förtydligar Torshällas identitet och beskriver riktningen för stadens fortsatta utveckling.

För att få en stad att växa och uppfattas som attraktiv är tillgängligheten en av de faktorer som starkt påverkar utvecklingen. Tillgängligheten gällande en väl utbyggd kollektivtrafik, ett väl utbyggt gång- och cykelvägsnät och en god kvalitet på gator och vägar skapar tillgänglighet till både arbetsplatser, äldreomsorg och skola/förskola. Särskilt viktigt är att barn och ungdomar ska kunna gå och cykla till skolan på säkra skolvägar.

Nämnden ser ett stort behov av att höja standarden och fortsätta utveckla infrastrukturen för att kunna säkerställa tillgängligheten. En inventering av Torshällas gatunät har visat att det finns ett stort behov av gatuunderhåll. 60 % av gatorna och vägarna har åldersrelaterade skador varav mer än hälften av dessa skador kräver omedelbar åtgärd.

Eskilstuna kommun driver ett aktivt miljöarbete i många avseenden. Torshälla stads nämnd avser bidra till det fortsatt goda miljöarbetet utifrån kommunens miljödiplomering och därmed ett fortsatt arbete med minska nämndens klimatpåverkan.

Utredning om ny marina på Krusgårdssidan och flytt av båtklubben Tor behöver inledas då området är ett utredningsområde för bostäder i översiktsplanen.

Behov och prioriteringar 2017:

- *Det eftersatta gatuunderhållet*
- *Byggnation av Krusgårdsbron*
- *Fortsatt utveckling av Krusgårdsområdet och gästhamnen*
- *Utredning av ny marina*
- *Det fortsatta ortsutvecklingsarbetet 'Framtidens Torshälla'*

Att främja näringsliv och arbete

Genom ortsutvecklingsarbetet och ökad samverkan med föreningar, företagare och fastighetsägare har det blivit tydligt att arbetet med att skapa en attraktiv ort bidrar till fler företag och handlare är intresserade av att etablera sig på orten. Besöksnäringen är en av Sveriges mest växande näringar och betraktas som en av de framtida basnäringarna i Sverige. Satsningar på ökad turism gynnar såväl det befintliga näringslivet som skapar förutsättningar för utveckling av nya företag och fler jobb. Därför är ett fortsatt ortsutvecklingsarbete viktigt för att skapa fler arbetstillfällen och minskad sårbarhet.

Försörjningsstödsnivån har minskat och arbetet med att öka andelen med egen försörjning är fortsatt viktig. Traineeprojektet och andra arbetsmarknadsprojekt som riktar sig till personer med ekonomiskt bistånd är fortsatt viktiga för att få ut fler i egen försörjning. Genom ett nära samarbete med Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden, som har flera verksamheter och olika projekt som riktar sig till målgruppen, ska andelen med egen försörjning öka.

Behov och prioriteringar 2017:

- *Fler i egen försörjning*
- *Torshälla som turistdestination*

Att värna demokrati

Resultatet för nöjd-inflytande-index från SCB:s medborgarundersökning 2015 var 38. Index under 40 klassas enligt SCB som inte godkänt. Det är framför allt inom områdena påverkan och förtroende som resultaten är lågt. För att utveckla

möjligheterna till insyn, dialog och inflytande för Torshälla invånare behövs fler alternativa möteformer. Fortsatt arbete med digitala möten och medborgarpaneler som komplement till de befintliga medborgardialogerna som erbjuds en gång per månad behövs.

För att skapa en ökad upplevelse av trygghet är det mycket viktigt att aktivt arbeta med trygghetsfrågorna på orten. Arbetet ska ske i samverkan med flera aktörer för att nå önskade resultat. Arbetet sker inom ramen för Trygga Torshälla.

För att Torshälla ska bli en mer attraktiv ort att bo, leva och verka i och att känslan av trygghet ska öka bör miljön kring centrum ses över så att vi får en plats där människor i olika åldrar kan mötas och där flera olika aktiviteter sker.

Behov och prioriteringar 2017:

- *Fler alternativa former för dialog med invånare*
- *Fortsatt arbete inom Trygga Torshälla*

Att bedriva samhällsskydd och säkerhetsarbete

Genom att säkerställa att vägar, gator och cykelbanor underhålls på ett korrekt sätt kan nämnden arbeta för att förebygga olyckor.

Torshälla ligger i riskzonen för farliga miljöutsläpp genom sin närhet till stålbehandlingsindustri. Genom att ha en god krisberedskap, där kunskap och medvetenhet om riskerna är goda, kan vi minimera samhällsekonomiska och miljömässiga konsekvenser vid eventuella olyckor.

Genom att bedriva ett systematiskt säkerhets- och brandskyddsarbete på samtliga enheter skapas bättre skydd mot olyckor.

Behov och prioriteringar 2017:

- *Säkra skolvägar*

Torshälla 700 år 2017

Torshälla fick stadsrättigheter av kung Birger Magnusson år 1317 och firar därmed 700 år 2017. Det gör Torshälla till en av Sveriges äldsta städer.

Jubileumet sätter strålkastaren på Torshälla och ger en möjlighet att lyfta fram staden, dess potential, erbjudanden och möjligheter. I Torshälla gjordes en ortsanalys 2009 som pekade på en stark utvecklingspotential, så fokus på ortsutveckling startades med följd att en märkbar utveckling har genomförts och utvecklat orten. Även i varumärkesplattformen för Eskilstuna 2013 anges Torshälla som en potential i utvecklingen av en mer attraktiv plats, där möjligheter som attraktivt boende och besöksmål lyfts fram.

Torshälla, som är en av Sveriges äldsta städer, firar 700 år 2017. Jubileumet ger Eskilstuna kommun en unik möjlighet att synliggöra och marknadsföra de två städerna som finns i Familjen Eskilstuna i syftet att skapa långsiktiga effekter. Torshälla 700 år projektleds av Torshälla stads förvaltning, via en styrgrupp som består av representanter från kommunkoncernens förvaltningar och bolag.

Grundtanken är att alla förvaltningar och bolag samt näringsliv, föreningar och andra aktörer är medskapande och bidrar till firandet genom att växla upp befintlig verksamhet. Genom införandet av en jubileumsfond ges genomförande kraft.

Inför och under jubileumsåret kommer ett flertal satsningar att göras i stadsmiljön i Torshälla för att skapa en attraktiv arena för jubileumet.

Den totala budgeten för förberedelser, genomförande och uppföljning av jubileumet uppgår till 7,7 miljoner kronor för perioden 2015-2018.

Projektet Torshälla 700 år ansöker om anslag från KS 3 miljoner kr för förberedelser 2016 och genomförande 2017, samt från Eskilstuna Kommunföretag AB 2 miljoner kr 2017. Resterande del av budgeten består av 2 miljoner kr tidigare beslutade av KS för projektperioden. Jubileumsfonden 0,7 miljoner kr varav 0,3 miljoner kr från Sparbanksstiftelsen Rekarne.

Konsekvenser för hållbar utveckling och en effektiv organisation

I ortsutvecklingsarbetet har flera grupper skapats för ökad delaktighet. Möten har skett med bland annat föreningar, näringsidkare och olika grupperingar såsom till exempel pensionärer och ungdomar som bidragit till arbete med nämndens behov och prioriteringar. Arbetet har skett i Eskilstunas visions anda.

Barn och ungdomars bästa är en viktig prioritering för nämndens verksamhet och ska genomsyra nämndens arbete med behov och prioriteringar.

Den ekologiska hållbarheten är ett strategiskt mål som ska genomsyra arbete med behov och prioriteringar. Förhållningssättet kring ekologisk hållbarhet ska präglade allt arbete inom nämndens verksamheter.

En god kommunikation kring nämndens behov och prioriteringar är viktig för att förankra beslutet. Det gäller såväl intern som extern kommunikation. I nämndens medborgardialoger har invånarna getts möjlighet att ha insyn, dialog och inflytande. En process för förankring i organisationen har genomförts. Behov och prioriteringar har bearbetats av förvaltningens chefer.

TORSHÄLLA STADS FÖRVALTNING

Ingrid Sköldmo
Förvaltningschef

Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen
Kommunledningskontoret